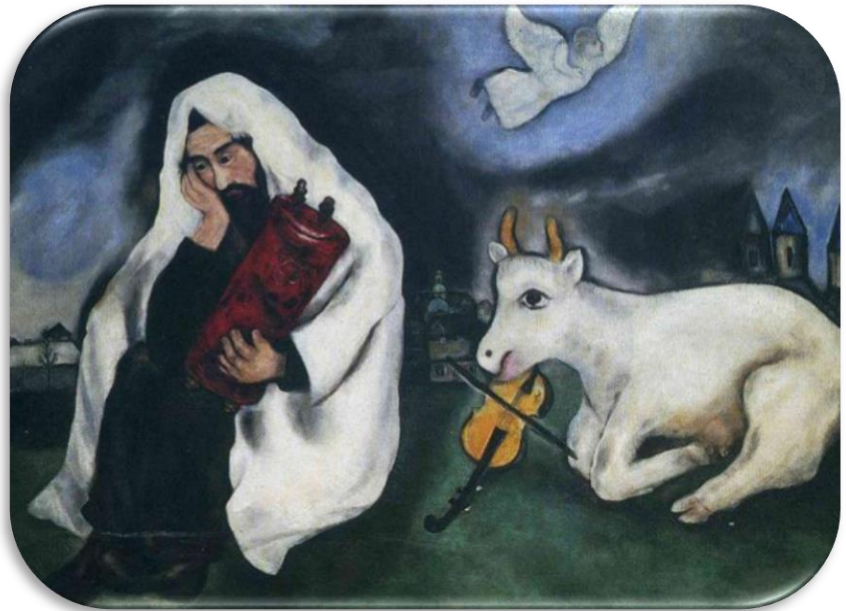

Luisteren

- Waar denk je aan bij 'oog om oog'?
- Welke invloed heeft jouw zicht op de betekenis van 'oog om oog' op de waardering van de bron?
- Wat hoor je Jezus zeggen? Hoe kijkt Hij aan tegen 'oog om oog'?

Marc Chagall: Solitude 1933

de koe / herkauwen = *hagah* / Jozua 1:8 Dit boek met deze wet mag niet wijken uit uw mond, maar u moet het dag en nacht overdenken, zodat u nauwlettend zult handelen overeenkomstig alles wat daarin geschreven staat. Dan immers zult u uw wegen voorspoedig maken en dan zult u verstandig handelen.

Hand-out Uitleg

- Jezus > geen jota of tittel > Er is geen verschil tussen de God van het Oude Testament en de Jezus van het Nieuwe Testament. Er is geen verschil tussen geweld van Oude Testament en liefde van Nieuwe Testament.
- 'Oog om oog' vond alleen plaats in de officiële rechtszittingen met hoor en wederhoor en weging van getuigen.
- 'Oog om oog' werd staande uitdrukking voor wat in de rechtbank gebeurt, om wraak te voorkomen.
- Oog om oog is nooit in letterlijke (fysieke) zin verstaan. Het werd omgezet in een financiële vergoeding voor de schade, medische kosten; het ziekteverzuim, de psychische schade;
- 'Oog om oog' betekende dat de strafmaat evenredig moet zijn aan de misdaad/overtreding.
- Het gaat hierbij tegelijk om het zgn. gelijkheidsbeginsel (zonder aanzien des persoons)
- "Dit zeg ik daarover" is geen tegenstelling of afschaffing, maar een voortgaande bezinning met het oog op de actualiteit, namelijk die van de Romeinse bezetting. Hoe moet je dit gebod toepassen als je geen recht kunt zoeken/krijgen, en geen weerstand kunt bieden? Wat zijn dan je creatieve opties om escalatie te vermijden? Dit om 'slachtofferrol' te voorkomen.
- Het is een oproep om actief je kracht te tonen.
- Vrgl. gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan. Priester en Leviet voelen zich niet geroepen de 'straf' te betalen die de rovers hadden moeten betalen. De Samaritaan betaalde dit wel, plaatsvervangend. Rechtvaardigheid en barmhartigheid komen hier samen. Precies wat Jezus plaatsvervangend deed, 'verzoening door voldoening'.

A

Mattheüs 5: 38-42

“Jullie hebben gehoord dat gezegd werd: “Een oog voor een oog en een tand voor een tand.” Dit zeg Ik daarover: verzet je niet tegen wie kwaad doet, maar keer degene die je op de rechterwang slaat, ook de linkerwang toe. Als iemand een proces tegen je wil voeren en je onderkleed van je wil afnemen, sta hem dan ook je bovenkleed af. En als iemand je dwingt één mijl met hem mee te gaan, loop er dan twee met hem op. Als iemand iets van je vraagt, geef het hem, en keer je niet af van wie geld van je wil lenen.”

TALMUD Bava Kamma 83b-84a (www.sefaria.org)

החובל בחבירו חייב עליו משום חמשה דברים בנזק בצער בריפוי
בשבת ובושת

MISHNA: Iemand die een ander verwondt, is aansprakelijk voor het betalen van vergoeding voor die verwonding vanwege vijf soorten vergoedingen: hij moet betalen voor schade, voor pijn, voor medische kosten, voor verlies van levensonderhoud en voor vernedering.

.....

גמ' אמאי (שמות כא, כד) (עין תחת עין אמר רחמנא אימא עין ממש

GEMARA: De Gemara vraagt: Waarom neemt de misjna het feit als vanzelfsprekend aan dat degene die letsel heeft veroorzaakt aansprakelijk is voor het betalen van schadevergoeding aan de benadeelde partij? De Barmhartige zegt in de Thora: “Oog om oog” (Exodus 21:24). Je zou kunnen zeggen dat dit betekent dat degene die letsel heeft veroorzaakt een echt oog zal verliezen in plaats van geld te betalen.

לא סלקא דעתך דתניא יכול סימא את עינו מסמא את עינו קטע את ידו מקטע את ידו שיבר את רגלו משבר את רגלו ת"ל
(מכה אדם ומכה בהמה מה מכה בהמה לתשלומין אף מכה אדם לתשלומין

De Gemara antwoordt: Die interpretatie mag niet in je hoofd opkomen. Het principe dat impliciet in de misjna ligt, is afgeleid van een verbale analogie in de Thora, zoals het wordt onderwezen in een baraita: Gebaseerd op het vers: "Een oog om een oog, een tand om een tand, een hand om een hand, een voet voor een voet" (Exodus 21:24), zou men kunnen denken dat als iemand het oog van een ander verblindt, de rechtbank zijn oog verblindt als straf; of als de een de hand van de ander heeft afgehakt, hakt de rechtbank zijn hand af; of als de een het been van de ander brak, breekt de rechtbank zijn been. Daarom zegt het vers: "Iemand die een persoon slaat", en het vers zegt ook: "En wie een dier slaat", om te leren dat net zoals iemand die een dier slaat, een geldelijke vergoeding moet betalen, zo ook een die een persoon slaat, is aansprakelijk voor het betalen van een geldelijke vergoeding.

ואם נפשך לומר הרי הוא אומר (במדבר לה, לא) (לא תקחו כופר לנפש רוצח אשר הוא רשע למות לנפש רוצח אי אתה לוקח
כופר אבל אתה לוקח כופר לראשי אברים שאין חוזרין

En als het uw wens is te zeggen dat er bezwaar is tegen deze afleiding, dan is er een alternatieve afleiding: Het vers zegt: “En gij zult geen losprijs nemen voor het leven van een moordenaar, die schuldig is aan de dood, want hij zal sterven” (Numeri 35:31). Dit geeft aan dat het alleen voor het leven van een moordenaar is dat je geen losgeld zult vragen; maar u zult losgeld vragen voor iemand die de ledematen van een ander heeft afgehakt, wat analoog is aan de dood van een ledemaat, aangezien afgehakte ledematen niet herstellen.

B